

RUUD ROMBACH: ARTS IN GOUDA

geïnterviewd door H.M. Vente

De naam Ruud Rombach heeft voor menig Gouenaar een bekende klank. Jarenlang heeft deze arts een belangrijke rol vervuld in het medische en maatschappelijke leven van Gouda, wat de aanleiding vormde eens met hem te gaan praten.

Rombach werd op 21 oktober 1914 in Rotterdam geboren. Hij studeerde medicijnen aan de Rijksuniversiteit in Leiden en behaalde zijn bul in Amsterdam in 1942. Na zijn afstuderen was hij van 1942 tot 1957 waarnemend arts in Haastrecht en bekleedde hij medische functies in verschillende ziekenhuizen. Ook was hij enige tijd werkzaam als huisarts in Spijkenisse en Oud-Beijerland. Gedurende de jaren 1948-1950 fungeerde hij tevens als keuringsarts in de Alexanderkazerne te Den Haag.

In 1950 kwam Rombach naar Gouda. In de wijk Korte Akkeren opende hij een huisartsenpraktijk, die snel in omvang toenam. Tot 1978 bleef hij daar werkzaam als huisarts.

Gouds Korea

Rombach, af en toe aangevuld door zijn echtgenote, herinnert zich die eerste tijd in zijn nieuwe woonplaats nog goed:

'Het was de tijd dat de gedemobiliseerde militairen uit Korea terugkwamen. In Gouda werden deze mensen onder andere gehuisvest in het net gebouwde Bloemenkwartier, dat in de volksmond daarom al heel gauw Korea werd genoemd. Kort daarvoor waren de militairen uit Indonesië teruggekomen en ook kwamen er veel gevluchte Ambonezen, Indische Nederlanders en KNIL-militairen naar Nederland. De wijk Korte Akkeren werd in die tijd volgebouwd. Al deze mensen moesten worden opgevangen. Er werd in die tijd van de Gouenaars heel wat inschikkelijkheid gevraagd. Men kon zich nauwelijks voorstellen wat de mensen in de oorlog daarginds en in de kampen in Indië en in Birma bij de bouw van de spoorweg hadden meegemaakt. Wij Hollanders waren huiverig van die verhalen, omdat we van die zaken niets afwisten. De problemen van toen waren minstens zo groot als de problemen die we (later kregen met de vluchtelingen uit Oost-Europa en weer later met de integratie van de Turken en Marokkanen)

In de sfeer van wederopbouw en herstel van na de Tweede Wereldoorlog was ook burgemeester James zeer actief.

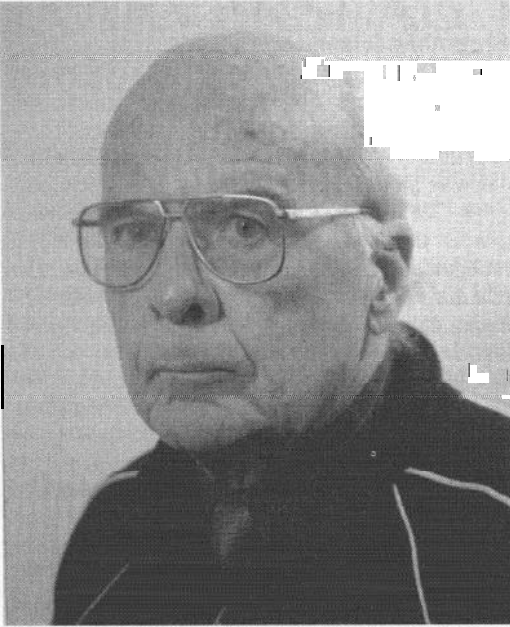
'In die tijd hield burgemeester James grote bouwkundige schoonmaak. Het stadhuis moest gerestaureerd en weer in oude glorie hersteld worden. Er werd van alles gedaan aan de verbetering van de middenstand op en om de Markt, waarvan stijlvol gedrag in reclameuitingen werd verwacht. Dit alles moest Gouda aantrekkelijker maken. Van de mensen in de vrije beroepen, zoals artsen, werd verwacht dat ze een financiële bijdrage zouden geven om in de kosten van de heropening van het mooie stadhuis bij te dragen. Later werden wij dan ook zeer hoffelijk bedankt voor, onze Spontane giften'

Rode Kruis

Rombach was ook buiten zijn medisch vakgebied actief. Zo was hij mede-oprichter van de Round Table, was hij lid van de Rotary en bekleedde hij een bestuursfunctie in de Artsenvereniging. Toen deze vereniging 75 jaar bestond schonk zij het schilderij 'Anatomische les van Dr. Nicolaas Tulp', vervaardigd door Christiaan Coevershoff in 1640, aan de gemeente Gouda, welk schilderij nog steeds in het museum St.-Catharina Gasthuis te bewonderen is. De dokter ontving nogal eens van praktijkpatiënten 'oudheden'. Hij schonk deze spullen op zijn beurt weer aan het museum.

Rombach had in de jaren vijftig eveneens bemoeienis met het werk van de Bescherming Bevolking (BB), waarvan hij plaatsvervangend hoofd werd. Daaruit ook ontstonden zijn contacten met het Rode Kruis. Rombach:

'Als huisarts had ik de eerste jaren maar een kleine praktijk. Omdat ik toch wat te doen moest hebben en ik in militaire dienst was geweest, werd ik voor de Bescherming Bevolking gevraagd. Zo kreeg ik intensief contact met de gemeen teraad en andere officiële instanties. ik had af en toe het gevoel dat ik in gemeentelijke dienst was, zonder daarvoor echter iets te ontvangen. De BB werkte nauw samen met het Rode Kruis. Het Rode Kruis had auto's. We deden dan ook gezamenlijke oefeningen. Het was een goede manier om thuis te geraken in de Goudse gemeenschap.



R. Rombach. Foto: Die Goude.

Tijdens de Watersnoodramp van 1953 heeft vooral het Rode Kruis van Gouda van zich doen spreken, omdat zij zo goed geoefend was en al heel vlug met een colonne in Zeeland aan het reddingswerk meedeed. Hierbij werd ook de eerste 'Henry Dunant', het Rode-Kruisschip, ingezet. De Rode Kruis-medewerkers werden toen midden op de dag opgeroepen om voor enkele weken mee te gaan. De werkgevers gingen hiermee unaniem akkoord. Er was grote saamhorigheid tussen de helpers en de mensen in het rampegebied. Het Rode Kruis was op dit werk volkomen berekend en kon samen met de BB bij rampen op georganiseerde manier te hulp schieten. Met mevrouw dokter Kortenoever, die daar toen bij betrokken was, heeft het Goudse Rode Kruis in 1953 landelijk een heel belangrijke plaats ingenomen.

Het Rode Kruis had in die tijd overigens een andere taak dan tegenwoordig. Zij hielp bijvoorbeeld bij het vervoer voor de ziekenhuizen. Op zondag bij voetbalwedstrijden en bij ongelukken op de weg stond het Rode-Kruisbusje paraat. Tien jaar later wilden de directies van de ziekenhuizen toch liever zelf voor het vervoer zorgen en richtten zij hiervoor een centrale post op. Ze wilden niet langer afhankelijk zijn van enthousiaste vrijwilligers. Veel vrijwilligerswerk werd toen overgenomen door officiële instanties. En dat was maar goed ook, want het werd allemaal veel te omvangrijk.

De GGD

Over het functioneren van de Gemeentelijke Geneeskundig Dienst (GGD) vertelt Rombach:

'Een Goudse huisarts was als directeur van de GGD aangesteld. Hij deed alles alleen. Als er van overheidswege een onderzoek naar een sterfgeval moest komen, was hij de aangewezen dienstarts. Hij moest vaststellen of het moord was geweest dan wel een natuurlijke dood. Ook in zaken tussen het gemeentebestuur en de ziekenhuizen speelde hij een bemiddelende rol. Zes jaar na de oorlog werd voor het eerst een dienstarts aangesteld, met hem heb ik veel samengewerkt. Eén van de zaken waarvoor de GGD uitermate geschikt was, was de uitvoering van de Krankzinnigenwetten. Vroeger, voordat de GGD er was, moest elke arts voor zichzelf maar bepalen in hoeverre er sprake was van geestelijke afwijkingen. Hoewel deze diagnoses niet slecht waren, kon de GGD veel afstandelijker werken.

Huize Juliana

Tientallen jaren is Rombach betrokken geweest bij het reilen en zeilen van Huize Juliana. De dokter:

'Huize Juliana was in 1928 door de gemeente opgericht. De bewoners kwamen uit het Catharina Gasthuis en het Oude Vrouwenhuis aan de Kleiweg. Het was een tehuis waar mensen voor heel weinig geld konden verblijven. Kerkgenootschappen kochten de zogenaamde 'preuves'. Een preuue was een recht dat in de 17de eeuw was ingesteld en waarbij men tegen een tevoren bepaalde som

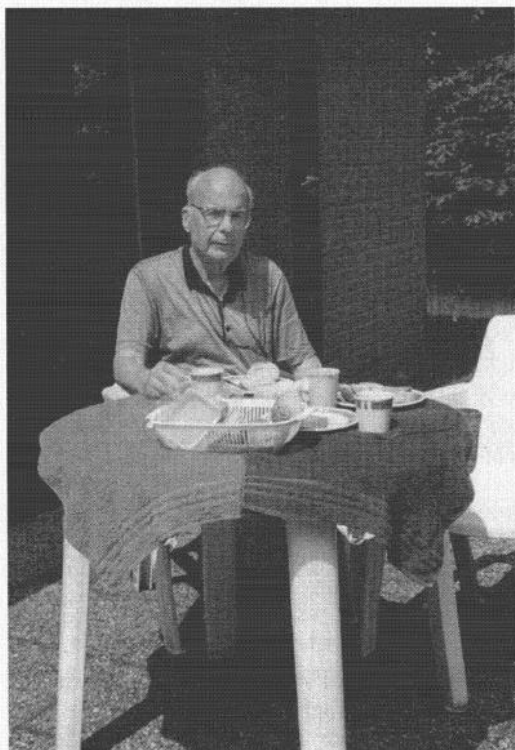
men iemand kon laten opnemen, waarin hij tot aan zijn dood zou worden verzorgd. Dit recht stond ook open voor gegoede burgers, die zich lieten verzekeren van een verzorgde oude dag zonder te betalen.

Dit gebeurde ook in Huize Juliana. Voor het bestuur was het moeilijk om de juiste inkoop-som te bepalen. Men nam het gemiddeld aantal nog te verwachte levensjaren, vermenigvuldigd met de kosten van verzorging per jaar en legde daar dan nog een zeker bedrag bovenop. Dit had echter ook zijn 'gevaarlijke' kanten. Door de goede verzorging in het tehuis leefden de mensen langer dan daarbuiten en werden de kosten hoger dan verwacht was.

Rombach verhaalt voorts van de ziekenzalen in Huize Juliana, waar tijdens en vlak na de oorlog ook demente mensen werden verzorgd, voor wie later een huiskamer werd ingericht.

De door Drees ingevoerde AOW maakte het voor meer mensen mogelijk zich in Huize Juliana te doen verzorgen. Over de inrichting van het tehuis:

'De kamers waren klein, maar je had wel ruimte ter beschikking zoals een gezamenlijke huiskamer, hobbyruimten en dergelijke. Wij waren er heel trots op, vooral toen afvaardigingen uit Zweden en Engeland bij ons kwamen kijken hoe je op moderne wijze een rusthuis kon inrichten. De leeftijdsgrenzen voor opname lagen toen tussen de 65 en 75 jaar. Jonger dan 65 jaar dan was men te vitaal en ouder dan 75 te versleten.' De gemiddelde leeftijd was 72 jaar. Later kwamen er meer rusthuizen, die veel moderner ingericht werden, maar die in het begin niet direct volledig bezet waren. ik herinner me iemand uit het bestuur van huize Gouwesteijn, die zijn vrouw had verloren. Deze man had een baan, waarbij hij veel op reis was zowel in binnen- als buitenland. Zijn kinderen woonden in Tanzania. Hij vond dat hij niet in zijn oude huis blijven kon, zonder verzorging. Hij huurde in Gouwesteijn twee kamers: één om in te slapen en één om in te wonen. Als hij in Holland was, woonde hij dus in Gouwesteijn. Er waren toen genoeg kamers ter beschikking. Later ontstonden er lange wachtlijsten en kwam er een indicatiecommissie voor de opnames.'



R. Romhach. Foto: Die Goude.

Biggenhandelaarster

In het Catharina Gasthuis werden vroeger wel eens landlopers opgenomen. Op zekere dag werd een man van 48 jaar binnengebracht. Hij sliep daarvoor in een hondenhok en dat kon niet, dat was toch al te gek, vond men. Rombach:

'In 1953, toen ik in het bestuur kwam, woonden er nog vijf mensen in Huize Juliana, die vroeger op deze wijze waren opgenomen. Eén van deze mensen, die ik nog het langst heb mee-gemaakt, was eigenlijk boerenarbeider Samen met de directrice van het Huize Juliana, die een boerendochter was, heeft hij een varkensfokkerij opgericht. De biggen vreten het afval uit de keuken van het huis. Dat was dus heel goedkoop. Als ze zwaar genoeg waren, werden ze op de markt verkocht. Het kopen en verkopen van de biggen op de Goudse varkensmarkt gebeurde door de directrice. Voor de marktkooplui was een vrouw als biggenhandelaarster iets heel bijzonders. Ze werd daarbij geholpen door de voorzitter van het bestuur, die dit ook wel interessant vond.'

Op zeker ogenblik ging het Huize Juliana minder voor de wind:

'De kamers en voorzieningen in de andere tehuizen, zoals Gouwesteijn en de Savelberg, werden veel ruimer en mooier opgezet. Daardoor raakte Huize Juliana uit de gratie. In de begin tijd functioneerde Huize Juliana uitstekend, had het een voorsprong op tehuizen in de rest van het land. Ondanks alle verbouwingen voldeed het huis later niet meer aan de moderne wensen en verlangens. Er zijn nu plannen voor een nieuw tehuis.'

Aan het eind van het vraaggesprek, terwijl de laatste kop koffie wordt genuttigd, besluit Rombach:

'Dankzij mijn relaties met de overheid en het bedrijfsleven en het werk dat ik voor de gemeenschap heb kunnen doen ben ik snel in Gouda geïntegreerd en heb ik in Gouda een goede en voor mij zeer interessante tijd gehad.'